K19 2026 vp
Talousvaliokunta
6.10.2026

Tiina Koljonen, johtava tutkija, VTT

Yleisiä huomioita

- Ilmastovuosikertomus 2026 on jälleen hyvä kokonaisuus ja tällä kertaa myös aiempaa tiiviimpi, mikä on hyvä parannus.
- VTT näkee myös hyvänä teemavalintana tarkastella päästövähennyskustannusten ja ilmastopolitiikan kustannustehokkuuden arviointia sekä arviointiin liittyviä haasteita.
- Keskeisin huoli ja haaste liittyy kuitenkin kansallisen ilmastolain ja EU:n asettamien päästötavoitteiden saavuttamiseen.
  - **Taakanjakosektorin 2030 tavoitteen** saavuttamisen varmistaminen edellyttää, että vähintään nykyisistä toimista pidetään kiinni ja todennäköisesti tarvitaan lisäisiä toimia tavoitteen saavuttamiseksi.
  - **Maankäyttösektorin** osalta EU:n Suomelle asettamia tavoitteita ei todennäköisesti saavuteta eikä myöskään kansallista hiilineutraalisuustavoitetta vuonna 2035, mitkä edellyttäisivät merkittäviä lisäisiä toimia maankäyttösektorilla.

Taakanjakosektorien päästöt (KEITO-hanke)

- WAM-laskelmissa oli mukana myös lisäisiä toimia verrattuna KAISU3-linjauksiin ja päätöksiin (esim. bio-POK-jakeluvelvoitteen nosto 30 %:in 2030 mennessä).
- Tästä huolimatta taakanjakosektorin päästökuilu oli noin 1,0 Mt CO_2-ekv. vuonna 2030.
- Taakanjakosektorille osoitettujen ohjaustoimien väliaikainenkin höllentäminen vaikeuttaa entisestään EU:n asettaman päästötavoitteen saavuttamista.

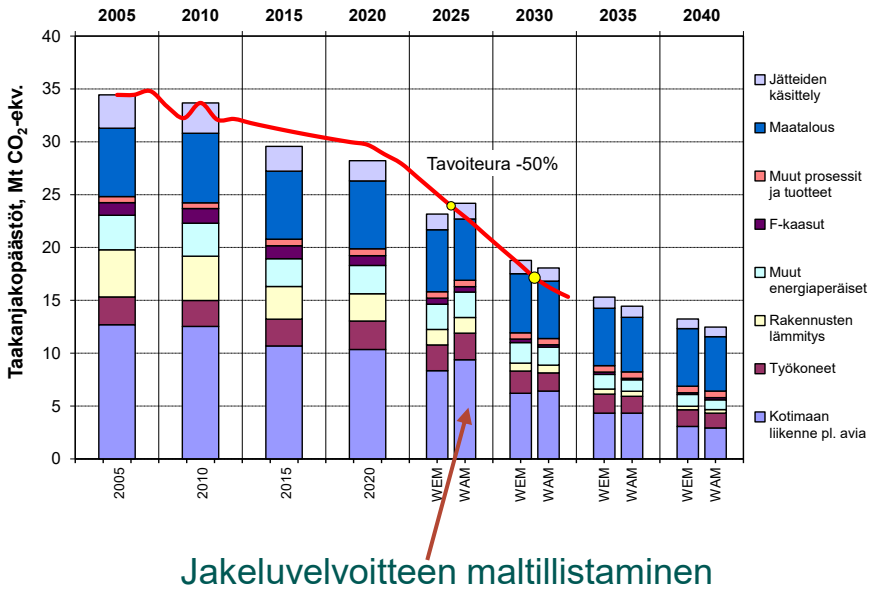

Puhtaan energiajärjestelmän siirtymä
(REPower-CEST)
Euroopan unionin rahoittama
NextGenerationEU

Maankäyttösektorin ja teknisten hiilinielujen kehitykset avainasemassa hiilineutraalisuuden saavuttamisessa

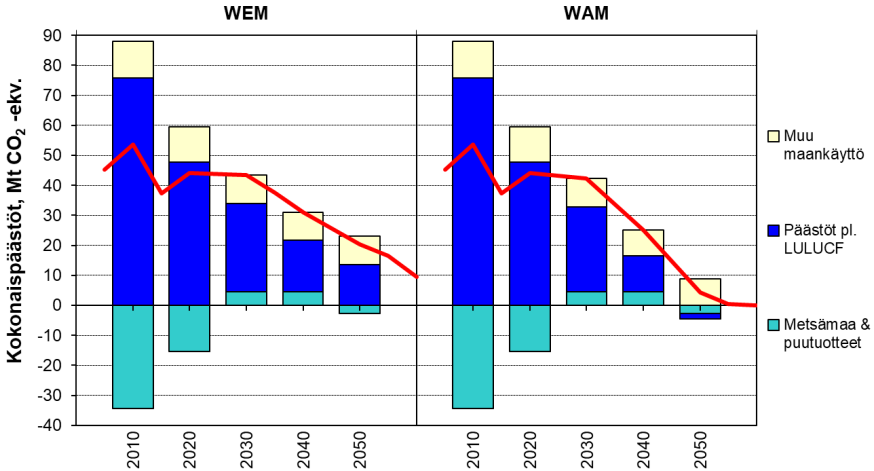

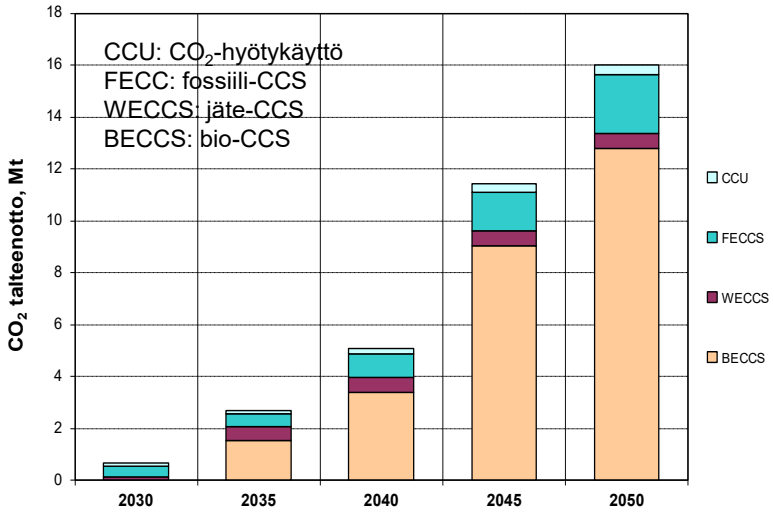

VTT laatii paraillaan uusia laskelmia liittyen perusuran (WEM) kehitykseen TEM:in & LVM:n toimeksiannosta, joissa huomioidaan myös keskeisiä epävarmuuksia liittyen päästökehityksiin.

Puhtaan energiajärjestelmän siirtymä
(REPower-CEST)
Euroopan unionin rahoittama
NextGenerationEU

VTT:n suosituksia liittyen ilmastotoimien kustannustehokkuuden arviointiin

- On tärkeää, että kustannustehokkuutta arvioidaan **systemaattisesti eri menetelmillä ja laajuuksilla**. Arvioita tulee lisäksi päivittää säännöllisesti.
  - Kustannustehokkuus riippuu aina toimintaympäristöstä ja siihen liittyvistä kehitysoletuksista.
  - Kustannustehokkuutta voidaan arvioida investoijan, tietyn päästösektorin, kuluttajan tai koko kansantalouiden näkökulmista.
  - Kustannuksissa tulisi huomioida sekä suorat että epäsuorat kustannukset. Jatkossa olisi tärkeää tarkastella laajemmin myös ulkoiskustannuksia, riskejä sekä toisaalta sopeutumiseen t. toimimattomuuteen liittyviä kustannuksia.
- Kustannusten **riittävä ja läpinäkyvä arviointi** edellyttää paitsi kansallista myös kansainvälistä yhteistyötä toimialojen, tutkijoiden, ministeriöiden ja poliittisten päätöstentekijöiden kanssa.
- **Tekoälyn hyödyntäminen** voi tehostaa analyysien laadintaa, mutta siihen liittyy myös riskejä, jotka on hyvä tiedostaa.

VTV:n esittämät havainnekuvat käytetyistä mallinnusjärjestelmistä ilmastopolitiikan suunnitteluun

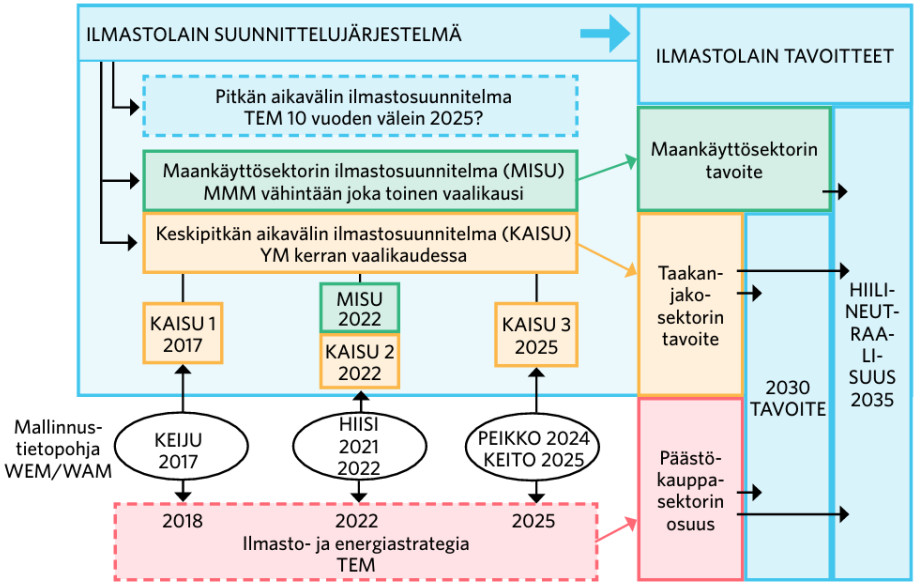

Kansan- ja aluetalouden mallinnus (FINAGE)

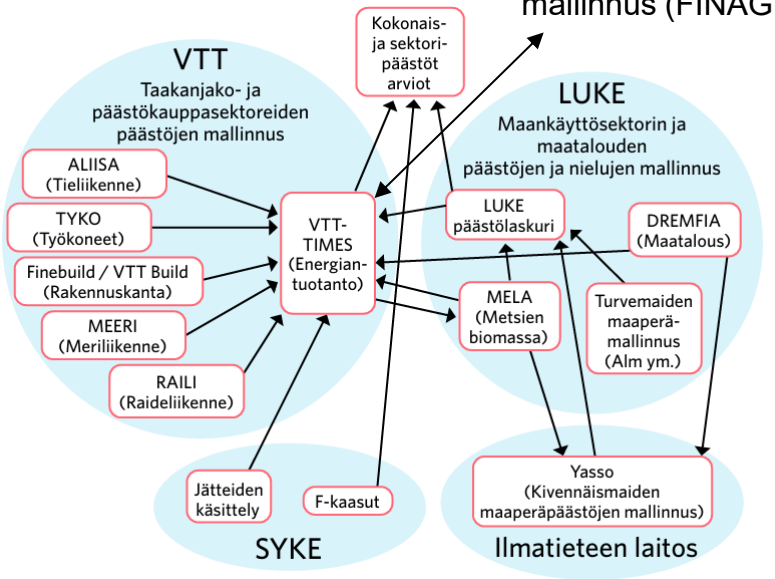

Lähde: VTV 2025. Ilmastopolitiikan tietoperusta (16/2025)